

Στο Μέτωπο



Γιώτα Κριλή

μέρος 18ο

Εμειναν στο καρτέρεμα. Μπήκε και βγήκε ο χειμώνας και συνέχιζαν να φυλάνε τα σύνορα. Στο μεσοχειμώνα αναχώρησαν δυο μεραρχίες για τη Μεσομβρινή Ρωσία. Έμεινε πίσω η μεραρχία που υπηρετούσε ο Νικήτας. Οι στρατιώτες συμπέραναν ότι η αποστολή στο βορρά πλησίαζε και για κείνους, εφόσον οι αξιωματικοί εξακολουθούσαν να εξηγούν τους λόγους για τη συμμετοχή της Ελλάδας σε κείνη την εκστρατεία. Τόνιζαν ότι η Ρωσική Οκτωβριανή Επανάσταση απειλούσε την ειρήνη σε όλον τον κόσμο, ότι οι Μπολσεβίκοι είχαν επαναστατήσει ενάντια στον ορθόδοξο χριστιανό βασιλιά τους, ότι οι επαναστατικές τους ιδέες θα μόλυναν και άλλες χώρες και ότι θα έπρεπε πάσα θυσία να νικηθούν.

Τους άκουγαν σκεπτικοί. Κυκλοφορούσαν και διαφορετικές ιδέες. Ότι οι Μπολσεβίκοι ήταν ενάντια στη σκλαβιά και την εκμετάλλευση. Ότι προσδοκούσαν να χτίσουν μια νέα κοινωνία χωρίς διακρίσεις, όπου δεν θα υπήρχαν φτωχοί και πλούσιοι και όπου θα υπήρχε ελευθερία και ισότητα. Ότι καλούσαν τους λαούς της Αφρικής και της Ασίας να ξεσηκωθούν και να διώξουν τους ιμπεριαλιστές αφέντες τους. Ότι δεν θα πλήρωναν ούτε ένα ρούβλι από τα δάνεια, που είχε πάρει ο Τσάρος από τους Αγγλογάλλους γιατί ο λαός της Ρωσίας δεν είχε κανένα όφελος από αυτά.

- Δηλαδή, οι Μπολσεβίκοι θα καταργήσουν τους τοκογλύφους και τους σφετεριστές;

- Για το πάπλωμα γίνεται ο καυγάς.

- Διάνα! Για τα δάνειά τους κάνουν τον πόλεμο οι Αγγλογάλλοι.

- Εγώ θυμάμαι τον κύριο Ελεφάντη, το δάσκαλο, που έλεγε ότι ο κύριος Βενιζέλος είχε δηλώσει στους Άγγλους ότι «η Ελλάς δεν πηγαίνει εκεί όπου της λείπει η εθνολογική βάση», σχολίασε ο Νικήτας.

- Βεβαίως. Αυτή είναι η πολιτική του Βενιζέλου, τόνισε ο διμοιρίτης και συνέχισε. Η αποστολή του Ελληνικού στρατού είναι άσχετη με τους σκοπούς των Αγγλογάλλων. Αυτό που επιδιώκει ο Βενιζέλος είναι να κερδίσει την εύνοια των χαμοθεών στις διαπραγματεύσεις που γίνονται στο Συνέδριο Ειρήνης στο Παρίσι. Εκεί χαράζονται τα νέα σύνορα μεταξύ των νικητών και των νικημένων. Όπως γνωρίζετε, εμείς μπήκαμε τελευταίοι στον πόλεμο και μειονεκτούμε στα παζαρέματα. Στα εδάφη όπου οι Έλληνες έχουν εθνολογική βάση από την αρχαιότητα, στο διάβα των αιώνων συγκατοίκησαν κι άλλοι λαοί. Έχουν και κείνοι αξιώσεις ιδιοκτησίας. Επιπλέον, έχουν αξιώσεις και οι αποικιοκράτες, όπως οι Ιταλοί που εποφθαλμιούν τη Μικρά Ασία, τα Δωδεκάνησα και την Ήπειρο. Οπότε ο Βενιζέλος, βρίσκεται σε δύσκολη θέση και σαν άριστος διπλωμάτης που είναι χρησιμοποιεί όλα τα μέσα για

να εξασφαλίσει τα εδαφικά δικαιώματα της Ελλάδας.

- Κύριε ανθυπολοχαγέ, εγώ είμαι από τα Δωδεκάνησα. Η Ιταλία δεν έχει εθνολογική βάση στα νησιά μας.

- Φυσικά και δεν έχει. Έχει όμως το ατού μεγάλης δύναμης.

Μια μέρα, ο Γιώργης, ο ασυρματιστής, έβγαλε ένα απόκομμα εφημερίδας από την τσέπη του λέγοντας:

- Δημοσιεύτηκε το κείμενο έκθεσης των ερευνών της Διεθνούς Επιτροπής για τις παραβάσεις του διεθνούς δικαίου, που διαπράχθηκαν στην Ανατολική Μακεδονία από τα βουλγαρικά στρατεύματα:

Τριάντα χιλιάδες Ελλήνων απέθαναν εις την Ανατολικήν Μακεδονίαν κατά το διάστημα της βουλγαρικής κατοχής εκ πείνης, των κακώσεων και των ταλαιπωριών. Σαράντα δύο χιλιάδες απήχθησαν βιαίως εις Βουλγαρίαν και δώδεκα χιλιάδες μετανάστευσαν εκεί εκουσίως διά να αποφύγουν τον λιμόν. Το τέταρτον εκ τούτων, δηλαδή δώδεκα χιλιάδες άτομα, απεβίωσαν εν Βουλγαρία εκ στερήσεων. Σαράντα έως σαρανταπέντε χιλιάδες Ελλήνων (45.000) της Ανατολικής Μακεδονίας εθανατώθησαν ούτω εις διάστημα μιας διετίας.

- Σαράντα πέντε χιλιάδες νεκροί σ' έναν πληθυσμό των 350.000! Εσκεμμένη γενοκτονία στα σίγουρα.

- Για σκέψου δεν θα υπάρχει αλάβωτη οικογένεια. Άδικα τους καρτερούν οι δικοί τους.

- Ντρέπομαι που τους υποσχεθήκαμε ότι θα επέστρεφαν.

- Εγώ το περίμενα. Όπου περνάμε και όπου στεκόμαστε ο τόπος μυρίζει θανάτιλα.

- Φως φανάρι το σύστημα αφελληνισμού της περιοχής από τους Βούλγαρους.

*

Κόντευε να βγει ο Απρίλης όταν τους έδωσαν καινούριες αλλαξιές. Χάρηκαν την πάστρα και το ξαλάφρωμα από τις ψείρες. «Τουλάχιστον, θα έχουν λιώσει τα χιόνια στη Νότια Ρωσία», δήλωσε ο Νικήτας. «Τελικά, σου κάναν το χατίρι», απάντησε ο ξάδερφος του, ο Γιώργης. Άρχισαν να συγκεντρώνονται. Διαταγή επείγουσας αναχώρησης. «Κύριε ανθυπολοχαγέ, τι λέει η ημερήσια διαταγή;» «Λέει να βαδίσουμε για το λιμάνι Ελευθερών στην Καβάλα». «Κι έπειτα;» «Δεν λέει για έπειτα». «Περίεργο. Πριν ξεκινήσουν οι προηγούμενοι τους είπαν ότι πήγαιναν στη Μεσομβρινή Ρωσία. Εκεί πάμε και εμείς;». «Υπομονή, στρατιώτη. Θα περιμένουμε τη νέα ημερήσια διαταγή».

Περπατούσαν φουριόζοι. Παρότι που ήταν σίγουροι για την αποστολή τους στο βορρά, η ασάφεια της ημερήσιας διαταγής τους τριβέλιζε τη σκέψη. Η άνοιξη παρήγορη. Ακόμα τούτ' την άνοιξη, - ραγιάδες, ραγιάδες - τούτο το καλοκαίρι, ... Ήταν σα να περπατούσαν πάνω σε ανθοστόλιστο χαλί. Το μυροβόλο αεράκι τους θάπνευε, το κελάνδισμα των πουλιών τους σαγνέυε. Ο Νικήτας σιγοτρα-

γουδούσε:

Τώρα είν' Απρίλης κι άνοιξη, τώρα είναι καλοκαίρι, τώρα τα χιόνια λιώσανε και τα πουλιά το λένε.

Οι κλέφτες εσκορπίσανε, γενήκανε μπουλούκια.

...

Στο λιμάνι τούς καλωσόρισαν οι γλάροι. Όμως δεν υπήρχε ούτε ένα πλοίο στη θάλασσα. Αγνάντευαν σαστισμένοι. «Έρχονται τα πλοία. Όπου να 'ναι φτάνουν», ανακοίνωσε ο διμοιρίτης. Κοιμήθηκαν στην ακρογιαλιά. Ο παφλασμός των κυμάτων, γλυκό νανούρισμα. Με το χάραμα άρχισαν να διαγράφονται στον ορίζοντα οι φιγούρες των πλοίων. Σαν πλησίαζαν ξεφώνιζαν τα ονόματά τους ενθουσιασμένοι. Κράτησαν την αναπνοή τους σαν πρόβαλε το πρώτο υπερωκέανειο. «Θεμιστοκλής!» έκραξαν χειροκροτώντας. Το ακολούθησαν το «Πατρίς», το «Ατρόμπος», έπειτα τα βραδύπλοια μεταγωγικά, «Καλουτάς», «Αθηνά», «Εμμανουήλ Ρέπουλης», «Άρης», «Ξενούλα», «Ουρανία» και άλλα.

Ένωσαν περπηφάνια και δέος για τα ελληνικά καράβια, που δέσποζαν στο πέλαγος. Άρχισαν να επιβιβάζονται. Η διμοιρία του Νικήτα ανέβηκε στο «Πατρίς». Τακτοποίησαν τα πράγματά τους και αγνάντευαν την κίνηση. Μέσα σε 37 ώρες είχαν επιβιβαστεί 13.000 στρατιώτες με όλα τα βοηθητικά σώματα, 4.000 ζώα και περίπου 750 δίτροχα.

Όμως η αναχώρηση αναβλήθηκε για 48 ώρες. «Κύριε ανθυπολοχαγέ, πόσες μέρες θα μας πάρει να φτάσουμε στην Οδησσο;» «Μην είσαι ανυπόμονος, στρατιώτη». «Κύριε ανθυπολοχαγέ, έχουμε τίποτα νεότερο απ' το μέτωπο των διαπραγματεύσεων στο Παρίσι;» «Όχι, δεν έχουμε». «Κύριε ανθυπολοχαγέ, πώς προβλέπετε εσείς τις εξελίξεις;» - Είναι δύσκολες οι προβλέψεις. Πάντως, με την κατάρρευση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, οι πρώην υπόδουλοι λαοί ευελπιστούν να ιδρύσουν δικά τους ανεξάρτητα κράτη. Δηλαδή, κράτος Αρμενίων, Ποντίων, Κούρδων, παραδίπλα στο κράτος των Τούρκων. Κάτι ανάλογο που έγινε και στα Βαλκάνια στο τέλος των Βαλκανικών Πολέμων. Έπειτα οι Μεγάλες Δυνάμεις επιδιώκουν ν' αποκτήσουν αποκλειστικές ζώνες επιρροής για τους εαυτούς τους. Τώρα ο στόλος της Αντάντ είναι αγκυροβολημένος στο Βόσπορο. Μαζί τους είναι και ο δικός μας στόλος. Φημολογείται ότι θα διεθνοποιήσουν την Κωνσταντινούπολη.

- Δηλαδή, δεν θα την πάρουμε εμείς την Πόλη; Αφού μας την έχει τάξει ο Θεός.

...φωνή τους ήρθε εξ ουρανού κι απ' αρχαγγέλου στόμα. ... «Σώπασε, κυρά Δέσποινα, και μην πολυδακρύξεις, πάλι με χρόνους, με καιρούς, πάλι δικά σας είναι».

- Μακάρι να γίνει πάλι δική μας η Πόλη. Όλα είναι πιθανά. Το πρόβλημα είναι που την εποφθαλμιούν οι Ρώσοι.

Η άνοιξη παρήγορη. Ακόμα τούτ' την άνοιξη, - ραγιάδες, ραγιάδες - τούτο το καλοκαίρι, ... Ήταν σα να περπατούσαν πάνω σε ανθοστόλιστο χαλί.